

Redovisning av uppdraget Utbildning för lärare i syfte att ge utökad behörighet - Lärarlyftet

Sammanfattning

Under 2020 har 1 352 lärare deltagit i någon av de 93 kurser och utbildningar som inom ramen för Lärarlyftet pågått vid 20 lärosäten. 80 % av deltagarna i de behörighetsgivande ämneskurserna och 89 % i speciallärarutbildningarna är anställda av offentlig huvudman¹. Även om kurs- och utbildningsutbudet präglas av geografisk spridning återfinns de flesta deltagarna i de tre storstadsregionerna. Inga kurser eller utbildningar har till omfattning och studietakt avslutats under året, och därmed har heller inga personer kunnat få ytterligare behörighet i sin legitimation utifrån deltagandet i Lärarlyftet 2020. De totala kostnaderna för genomförandet av Lärarlyftet var år 2020 65,5 mnkr.

Bakgrund

Uppdrag

Skolverket har i uppdrag att fortsatt erbjuda utbildning för lärare, det så kallade Lärarlyftet (U2018/00504/S).²

Enligt uppdraget om Lärarlyftet ska Skolverket senast den 28 februari årligen rapportera

- antal kurser, typ av kurser och kursernas längd och omfattning per lärosäte,
- antal och andel lärare hos offentliga respektive fristående huvudmän samt lärare som tjänstgör på entreprenad som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet,
- ämne och årskurser inom vilka lärarna har fått utökad behörighet,
- antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande hos offentliga respektive fristående huvudmän som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet,
- antal och andel lärare hos offentliga respektive fristående huvudmän som deltar i en speciallärarutbildning eller har fått en speciallärarexamen, angivet per specialisering,

---

¹ Uppgifterna baseras på huvudmännens ansökan av statsbidrag.

² Regeringsbrev för budgetåret 2020 avseende Statens Skolverk, med regeringsbeslut 2019-12-19.

- geografisk spridning när det gäller antal anordnade kurser och deltagare i utbildning, och
- kostnader i samband med uppdraget.

Uppdraget syftar till att lärare genom utbildning inom ramen för Lärarlyftet ska kunna bli behöriga i ytterligare skolformer, ämnen, årskurser och i särskilt stöd. Uppdraget omfattar både behörighetsgivande ämneskurser och speciallärarutbildning som leder till speciallärarexamen.

Tidigare omfattade uppdraget utbildning i praktiska eller estetiska ämnen för fritidspedagoger eller motsvarande. Detta ströks från uppdraget genom en ändring i Skolverkets regleringsbrev för budgetåret 2020.³ Uppgifter om antal och andel fritidspedagoger finns med i återrapporteringskravet men kan alltså inte redovisas då särskilda kurser för denna målgrupp inte längre erbjuds inom ramen för uppdraget.

2020 års återrapportering kommer heller inte innehålla några årsspecifika uppgifter inom vilka ämnen och årskurser som lärare fått utökad behörighet, eller hur många som fullföljt en utbildning eller fått en speciallärarexamen. Detta då inga kurser eller utbildningar, sett till omfattning och studietakt, har avslutats under året, vilket hänger ihop med det tidigare beslutet att Lärarlyftet skulle avslutas 2019 och det nya beskedet om förlängning till 2025.⁴ Se nedan. Vid tidpunkt för 2021 års återrapportering kommer ett antal kurser ha hunnit avslutas och då kan vissa siffror om utökad behörighet redovisas.

Förutsättningar för genomförandet

Uppdraget är en fortsättning och sammanslagning av de tidigare uppdragen att svara för Lärarlyftet och tilläggsuppdraget om speciallärarutbildning inom ramen för Lärarlyftet.⁵ De ursprungliga uppdragen skulle initialt pågå under åren 2012–2015 men har vid flera tillfällen förlängts och skulle slutligen ha avslutats 2019. I budgetpropositionen för 2020 aviserade regeringen en fortsatt satsning på Lärarlyftet åren 2020 - 2025.⁶ Besked om en fortsatt satsning på Lärarlyftet kom, ur ett planeringsmässigt perspektiv, sent och innebar att kurser och utbildningar kunde starta först höstterminen 2020.⁷ Utbudet för år 2020 blev därmed begränsat jämfört med ett ”vanligt” år då kurser och utbildningar startar både vår och höst.

---

³ Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Statens Skolverk. Regeringsbeslut 2020-02-20.

⁴ Ett fåtal kortare kurser avslutades i och med utgången av HT20, vilket innebär någon gång 15 - 20 januari 2021. Insamling av uppgifter rörande studieresultat för dessa kurser har inte varit möjlig i samband med denna redovisning, då rapportering av studieresultat på lärosätena sker med en viss eftersläpning.

⁵ U2011/5531/S och U2012/1181/S

⁶ Regeringens proposition 2019/20:1, utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning sida 116 och 125.

⁷ Formellt sett fick inte Skolverket uppdraget om att fortsätta genomföra Lärarlyftet förrän i regleringsbrevet 2019-12-19.

Beskedet om en fortsatt satsning på Lärarlyftet fram till och med 2025 är positivt och innebär ökade möjligheter för Skolverket att arbeta långsiktigt, vilket kan ge huvudmän, lärare och kursgivande lärosäten bättre planeringsmöjligheter.

Lärarlyftet finansieras via olika anslag beroende på typ av utbildning och vilken variant av statsbidrag som huvudmannen söker medel utifrån.⁸ Detta medför vissa utmaningar när det gäller planering av genomförandet, främst avseende kostnader och antal kurser och kursplatser som är möjliga att köpa kommande år.

Skolverket köper i enlighet med uppdraget kurser och utbildningar av lärosäten med relevant examenstillstånd. Köpen baseras på förfrågningar, som Skolverket skickar till berörda lärosäten, om möjlighet och intresse att erbjuda kurser/utbildningar inom Lärarlyftet. Krav på önskat innehåll framförs.⁹ Beslut om köp görs sedan utifrån en samlad bedömning där bland annat kvalitet, behov, uppskattat sökintresse, geografisk spridning och ekonomiska ramar vägs in.¹⁰ Sedan beslutet om förlängning av uppdraget försöker Skolverket också beakta långsiktighet i relation till lärosätena. Skolverket bedömer att det finns fördelar med att ett lärosäte ges möjlighet att under en flerårsperiod få kontinuitet i att erbjuda samma kurs/er vid flera tillfällen.

Överenskommelser tecknas med anordnande lärosäten för en kurs-/utbildningsstart i taget, men slutdatum 2025 medför ökade möjligheter att planera och kommunicera kommande terminers kurs- och utbildningsutbud.

Utbudet finns sökbart i god tid före start och vid fler sökande än antal tillgängliga platser tillämpas lottning, vilket under 2020 skedde till sju kurser och utbildningar.¹¹

Förutsättningar för deltagandet

Kurser och utbildningar söks av den enskilda läraren. Huvudmannen ska dock godkänna lärarens deltagande. Detta tillämpar Skolverket dels för att förutsättningarna för ett deltagande underlättas om huvudmannen är införstådd och kan stötta lärarna, dels för att underlätta huvudmannens möjlighet till planering av den egna verksamheten. Studier bedrivs i princip alltid i kombination med arbete. Dessutom är det huvudmannen som ansöker om statsbidrag, inte den enskilde läraren, och ett godkännande av deltagandet ger huvudmannen kännedom om vilka lärare som medel kan sökas för.

---

⁸ Se tabell 6

⁹ Dels de krav som framgår av uppdraget och dels de särskilda krav på innehåll som Skolverket ställer.

¹⁰ Bedömning av kurskvalité, det vill säga hur väl offererade kurser svarar mot de krav på innehåll och upplägg som ställs, bedöms av ämneskunnig personal på Skolverket. Den samlade bedömningen som ligger till grund för beslut om köp, och själva beslutet om köp, tas av projektgruppen som ansvarar för genomförandet av uppdraget.

¹¹ Tre kurser och fyra speciallärarutbildningar. Till de behörighetsgivande kurserna blev 10 lärare reservplacerade, och till speciallärarutbildningen 123.

Varje lärares ansökan till kurs och utbildning kontrolleras av Skolverket för att säkerställa huruvida studierna verkligen kommer att leda till önskad behörighet för deltagaren. Först och främst sker detta genom att säkerställa att rätt examen finns. Ingen ska genomgå kurs/utbildning med godkänt resultat utan att ytterligare behörighet kan sökas och erhållas. Kontroll görs också så att behörighet inte redan finns i legitimationen, och att den sökande inte redan har tillräckliga meriter för att kunna ansöka om aktuell behörighet.

Läraryftets utbud är inte konstant utan kan variera, och kursernas längd skiftar beroende på omfattning och studietakt. Skolverket efterfrågar kurser och utbildningar med en för deltagande lärare rimlig studietakt, vilket primärt innebär studier på högst halvfart. De flesta lärare som läser inom Läraryftet kombinerar studierna med arbete.

Skolverket har inom Läraryftet alltid efterfrågat inslag av distansstudier i kurser och utbildningar. Med anledning av covid-19 aktualiserades detta ytterligare under 2020, och en stor andel av årets kurser genomfördes helt på distans. Övergången till heldistans, eller till ytterligare inslag av distans för de kurser som ändå har vissa fysiska träffar i kursupplägget, upplever vi som smidig då sådan studieform redan var etablerad inom Läraryftet. Utbildning på distans minskar resor och kontakt mellan deltagarna, vilket är positivt ur ett smittspridningsperspektiv, men ökar också möjligheten för lärare att delta oavsett vart i landet de är verksamma. Den geografiska närheten till ett kursgivande lärosäte blir mindre viktig.

Skolverket upplever inte någon minskad efterfrågan på kurser och utbildningar inom Läraryftet år 2020. Det är såklart många olika faktorer som kan påverka viljan, möjligheten och villkoren att studera. Men sett till tidigare, jämförbara, terminer så ser vi ingen minskning av antalet deltagare som påbörjar kurs. Vi vet dock inte hur effekterna av covid-19 påverkar själva *deltagandet* i kurserna. Om det blir fler avhopp, sämre resultat, färre avklarade kurser eller på det hela svårare för en deltagare att ta sig an sina studier. Det återstår att se och kommer att följas upp genom bland annat diskussioner med lärosätena och uppföljning av studieresultat.

Huvudmannen kan söka statsbidrag för respektive deltagande lärare. Det finns tre olika statsbidragsförordningar kopplat till Läraryftet som innebär två varianter av ersättning som huvudmannen kan söka.¹² Den ena varianten innebär en fast summa för varje läst högskolepoäng, vilken varierar beroende på ämne.¹³ Den andra varianten innebär ett bidrag för att täcka delar av huvudmannens kostnader för deltagarens lön under studietiden. Deltagaren har då möjlighet att studera och få 80% av

---

¹² Förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare, förordningen (2016:709) om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare samt förordningen (2016:400) om statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan och när det gäller specialpedagogiska insatser och för fortbildning när det gäller sådana insatser

¹³ 1000 kr/hp för matematik, 1500 kr/hp kr för svenska som andraspråk samt 500 kr/hp för övriga ämnen enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare.

lönen under den tid man har nedsatt tjänstgöringsgrad.¹⁴ De två olika varianterna av statsbidrag finns för deltagare i kurser i svenska som andraspråk och inom speciallärarutbildningen. I svenska som andraspråk söker huvudmännen de olika statsbidragen i lika hög utsträckning, inom speciallärarutbildningen är bidraget som ska täcka lönekostnader något vanligare.

Redovisning

Normalt sett så löper kurser och utbildningar med olika starttermin och startår parallellt, och det årliga antalet deltagare består därmed av både nyttillkomna deltagare och sådana som påbörjat studierna tidigare termin. Beslutet om förlängning av Lärarlyftet till 2025, från tidigare slutdatum 2019, kom först i Skolverkets regleringsbrev för budgetåret 2020. Det medförde att alla kurser och utbildningar planerades att avslutas i och med utgången av 2019, och att det under 2020 därmed inte fanns några aktiva deltagare som påbörjat studier tidigare år/terminer.

Till följd av detta innehåller redovisningen färre kurser/utbildningar/deltagare, och lägre kostnader, än tidigare års redovisning som alltså inkluderade uppgifter om deltagare som startade kurser och utbildningar under flera olika terminer och år.

Vidare så saknas uppgifter om antal deltagare som fått utökad behörighet och hur många som genomfört utbildning med godkänt resultat. Inga kurser eller utbildningar kunde starta VT20, och inga av de som startade HT20 avslutades under 2020.¹⁵ Inte heller redovisas, som tidigare nämnt, några uppgifter som rör fritidspedagoger eller motsvarande.

Antal kurser, typ av kurser och kursernas längd

År 2020 startade 73 behörighetsgivande ämneskurser med totalt 1036 deltagare vid 20 olika lärosäten.¹⁶ Beroende på omfattning (antal högskolepoäng) och studietakt så har kurserna varierande längd (antal terminer).¹⁷ Beslutet att förlänga Lärarlyftet till 2025 har inneburit att kurser mot alla målgrupper kunnat erbjudas igen, vilket inte var fallet under 2019 då kurser mot behörighet i gymnasieskolan saknades, och att kurser kan ges med en, för deltagarna, rimlig hastighet.¹⁸

---

¹⁴ Kostnader för lön delas mellan staten (70%) och huvudmannen (30%). Förordningen (2016:709) om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och förordningen (2016:400) om statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan och när det gäller specialpedagogiska insatser och för fortbildning när det gäller sådana insatser

¹⁵ Ett fåtal kortare kurser avslutades i och med utgången av HT20, se tabell 2, vilket innebär någon gång 15 - 20 januari 2021. Insamling av uppgifter rörande studieresultat har inte varit möjlig i samband med denna redovisning, då rapportering av studieresultat på lärosätena sker med en viss eftersläpning.

¹⁶ Se tabell 1 och tabell 2.

¹⁷ Se tabell 2

¹⁸ Kurser för behörighet i gymnasieskolan omfattar minst 90 högskolepoäng vilket inte hinner läsas klart på två terminer.

Tabell 1 visar en sammanställning över de kurser som startade under 2020. Utbudet speglar inte fullt ut behovet utifrån behörighetsläget. Vissa kurser/ämnen, exempelvis i moderna språk, söks i så låg utsträckning att de trots ett stort behov inte kan erbjudas på regelbunden basis.¹⁹ Antalet kurser som riktar sig mot lärare i gymnasieskolan är relativt få, vilket är medvetet. Deltagande i så omfattande utbildningar (90 högskolepoäng) bedöms kräva bra planeringsförutsättningar för lärare och huvudmän. Tillsammans med kursgivande lärosäten kom Skolverket överens om att primärt starta kurser mot gymnasieskolan först år 2021 och att dessa offentliggörs i väldigt god tid. Kurser fördelat per lärosäte framgår av Bilaga 1.

Tabell 1. Antal, typ och omfattning av pågående kurser inom Lärarlyftet 2020.

Målgrupp/kurstyp Ämne	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Bild	1	1	2		
Biologi			1		
Engelska	2 ²⁰	2	2		
Fysik			1		
Geografi			1	1	
Hem och konsumentkunskap	1	1	2		
Historia			1		
Idrott och hälsa	2	2	2		
Juridik				1	
Kemi			1		
Matematik		2	3	1	
Musik	1	1	1 ²¹		
Naturkunskap				1	
NO/Te	2	4			
Religionskunskap			1		
Samhällskunskap			1 ²²		
Slöjd	1	1	2		
SO	2	2			
Spanska			1		
Svenska	1	1			
Svenska som andraspråk	2	4	4		4
Teknik	2 ²³	2 ²⁴			

¹⁹ Både kurs i tyska och franska fanns i utbudet men ställdes in på grund av för få sökande.

²⁰ För behörighet i engelska åk 1–3 krävs studier om 15 hp

²¹ För behörighet i musik åk 7–9 krävs studier om 90 hp

²² För behörighet i samhällskunskap åk 7–9 krävs studier om 90 hp

²³ För behörighet i teknik i åk 1–3 krävs studier om 7,5 hp

²⁴ För behörighet i teknik i åk 4–6 krävs studier om 7,5 hp

Tabell 2. Antal lärare som deltar i en behörighetsgivande ämneskurs inom Lärarlyftet 2020. Uppdelat på kursernas antal högskolepoäng och studietakt.

Antal kurser	Hp	Studietakt	Lärare	2020	2021	2022	2023
4	7,5	25%	28				
2	15	25%	22				
5	15	50%	69				
3	30	25%	24				
3	30	33%	28				
27	30	50%	345				
24	45	50%	415				
3	90	50%	92				
2	90	100%	13				

Antal och andel lärare hos offentliga respektive fristående huvudmän

Av deltagarna i behörighetsgivande ämneskurser under 2020 var 80 % anställda av en offentlig huvudman och 20 % av en enskild.²⁵ Det kan jämföras med 2019 års siffror med 88 procent offentligt anställda och 12 procent anställda av enskild huvudman. Det finns dock ett stort mått av osäkerhet i siffrorna. Uppgifterna bygger på huvudmännens statsbidragsansökningar, det är alltså inte en uppgift som samlas in från varje deltagande lärare. År 2020 har huvudmännen endast sökt statsbidrag för 47 procent av alla deltagare i ämneskurserna. Andelen deltagare anställda av enskild huvudman ser ut att ha ökat 2020 jämfört med tidigare år, men hur stor ökningen är i verkliga tal är svårt att säga då statsbidragsansökan inte bara ligger på en låg nivå utan också är lägre än föregående år. Det finns med andra ord ett stort mörkertal – över hälften av de som deltar i Lärarlyftets kurser söks det alltså inte bidrag för. Om andelen översätts i antal så ska 829 lärare av 2020 års totala antal om 1036 deltagare vara anställda av offentlig huvudman och 207 av enskild.

Uppgifter om hur många som tjänstgör på entreprenad går inte att få fram då det är huvudmannen som ansöker om statsbidrag för samtliga deltagare – även för de lärare som är anställda hos ett företag som bedriver undervisning på entreprenad. Uppgifter av detta slag lämnas varken av huvudmannen vid ansökan av statsbidrag eller då läraren söker till kurs eller utbildning.

Speciallärarutbildning

2020 startade 20 speciallärarutbildningar med totalt 316 deltagare vid 8 lärosäten, de allra flesta på halvfart.²⁶ Tabell 3 visar fördelning mellan de olika

²⁵ Huvudman för fristående förskola eller skola benämns i skollagen enskild huvudman, varför begreppet enskild huvudman används i texten. Rubriken till avsnittet följer dock formulering av återrapporteringskraven i uppdraget.

²⁶ Högskolan Kristianstad, Karlstad universitet, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Malmö universitet, Mälardalens högskola, Stockholms universitet och Uppsala universitet.

specialiseringarna. Alla sökande kunde inte beredas plats på utbildning. Det totala antalet tillgängliga platser är tillräckligt stort sett till intresset, men utbildningarna söks väldigt olika. Det innebär att vissa utbildningar har fler sökande än antal platser, medan samma utbildning vid annat lärosäte har färre sökanden än antal platser.

Inom speciallärarutbildningen är andelen deltagare anställda av en offentlig huvudman högre än jämfört med kurserna, 89 %. Andelen anställda hos enskild huvudman är 11 %.²⁷ Också här ser vi en ökning av deltagare anställda hos enskild huvudman, motsvarande siffror 2019 var 6 procent. Viljan att söka statsbidrag är högre inom speciallärarutbildningen där bidrag för 79 procent av deltagarna söktes, vilket är betydligt högre än när det gäller de behörighetsgivande ämneskurserna.

Tabell 3. Antal och andel deltagare hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i en speciallärarutbildning inom Lärarlyftet 2020. Uppdelat per specialisering²⁸

Specialisering	Antal deltagare 2020	Andel deltagare hos offentlig huvudman (%)	Andel deltagare hos enskild huvudman (%)	Andel hos offentlig huvudman av totala antalet deltagare (%)
Utvecklingsstörning	102	94	6	22
Matematikutveckling	64	92	8	37
Språk-, skriv- och läs-utveckling	148	82	18	29
Dövhet eller hörselskada	2	-	-	
Totalt	316			88 ²⁹

Fullföljda kurser och utbildningar

De kurser som startade 2020 avslutas, med få undantag, inte förrän tidigast i och med utgången av vårterminen 2021.³⁰ Vissa kurser avslutades omkring mitten av januari 2021, men sett till den här återrapporteringen så är det för sent för att möjliggöra insamling av uppgifter om studieresultat. Även om inga uppgifter om

²⁷ Uppgifterna (siffrorna) baseras på huvudmännens ansökan av statsbidrag och det finns ett visst mörkertal då huvudmän inte söker statsbidrag för samtliga deltagare. Det finns alltså fler deltagare i utbildning än vad huvudmän söker statsbidrag för.

²⁸ Uppgifterna om andel deltagare hos offentlig respektive enskild huvudman per specialisering baseras på huvudmännens statsbidragsansökningar utifrån förordning 2007:222 - uppgifter utifrån förordning 2016:400 saknas.

²⁹ Se ovan. Andelen offentliganställda deltagare uppdelat per specialisering skiljer sig därmed från totala siffran på 89 procent anställda hos offentlig huvudman som alltså också inkluderar deltagare där huvudmannen sökt statsbidrag både utifrån 2007:222 och 2016:444.

³⁰ Se tabell 2

fullföljda kurser för året 2020 har samlats in, så finns det sedan tidigare sammanställda data från åren 2012 - 2019.

Från starten 2012 fram till och med 2019 har det inom Lärarlyftet startat 1450 kurser med 16 370 deltagare. Av dessa har 64 procent avslutat kurs med godkänt resultat och uppfyller därmed kraven på att ha fullföljt kurs. Det motsvarar i faktiska tal 10 480 lärare som därmed kunnat få ytterligare behörighet i sin lärarlegitimation.

Det återstår att se hur genomströmningen ser ut för de som startat sina studier under 2020, men tendensen är att andelen som avslutar studierna med godkänt resultat de senaste åren legat under snittet för åren 2012–2019.³¹

Då inte några speciallärarutbildningar har avslutats under året, har inte heller uppgifter om dessa kunnat samlas in. Ingen av de som påbörjat utbildningen under 2020 har erhållit speciallärarexamen. Utbildningarna omfattar 90 högskolepoäng och de som startade under året läses primärt på halvfart och pågår därför i upp till sex terminer. Under åren 2012–2019 har dock 84 utbildningar genomförts med sammanlagt 1 782 deltagare, och genomströmningen ligger på 66 procent.

Då några uppgifter om fullföljda kurser och utbildningar 2020 inte har kunnat samlas in så kan heller inte frågan om inom vilka ämnen och årskurser som lärarna fått utökad behörighet i under året besvaras.

Geografisk spridning i anordnade kurser och deltagare

Tabell 4 visar spridning mellan kursgivande lärosäten för de 73 behörighetsgivande ämneskurser och 20 speciallärarutbildningar som startade under 2020, och tabell 5 visar den geografiska spridningen vad gäller deltagare. Noterbart är att Lärarlyftets kurser och utbildningar har stora inslag av distansundervisning vilket underlättar deltagande även om man inte bor i geografisk närhet till anordnande lärosäte. Detta är en förutsättning då vissa kurser/ämnen ibland endast kan erbjudas vid enstaka tillfällen eller av ett fåtal lärosäten.³²

---

³¹ Kurser med avslut 2018 hade en genomströmningsgrad på 49,4 procent och 2019 låg det på 53,3 procent. Se tidigare års åiterrapporteringar.

³² Av ekonomiska skäl, lågt sökintresse eller beroende på lärosätenas examenstillstånd.

Tabell 4. Geografisk spridning av anordnade kurser och utbildningar inom Lärarlyftet 2020

Lärosäte	Antal kurser	Speciallärarutbildning					
		Utvecklings- störning	Matematikutveckling	Språk-,skriv- och läsut- veckling	Dövhets/ hörsel	Grav språkstörning	Synskada
GIH	1						
Göteborgs universitet	5						
Högskolan Dalarna	2						
Högskolan I Gävle	2						
Jönköping University	4						
Högskolan Kristianstad	4	1	1	1			
Högskolan Väst	4						
Karlstad universitet	1	1					
Konstfack	2						
Linköpings universitet	4	1	1	1			
Linnéuniversitetet	9	1	1	1			
Lunds universitet	3						
Malmö universitet	12		1	1			
Mälardalens högskola	1	1	1	1			
Mittuniversitetet	6						
Stockholms universitet	1	1		2 ³³	1		
Södertörns högskola	1						
Umeå universitet	3						
Uppsala universitet	4	1					
Örebro universitet	4						
Totalt	73	7	5	7	1		

³³ En utbildning på halvfart och på helfart.

Tabell 5. Geografisk spridning av deltagare i behörighetsgivande ämneskurser och speciallärarutbildning inom Lärarlyftet 2020

Län	Andel deltagare i behörighetsgivande ämneskurser (%)	Andel deltagare i speciallärarutbildning (%)
Blekinge län	2	3
Dalarnas län	2	2
Gotlands län		1
Gävleborgs län	4	6
Hallands län	5	1
Jämtlands län	1	1
Jönköpings län	2	2
Kalmar län	3	2
Kronobergs län	2	3
Norrbottnens län	2	
Skåne län	13	34
Stockholm län	25	24
Södermanlands län	2	4
Uppsala län	4	4
Värmlands län	2	2
Västerbottens län	1	
Västernorrlands län	2	1
Västmanlands län		3
Västra Götalands län	21	6
Örebro län	1	1
Östergötlands län	1	3
TOTALT	100³⁴	100

Uppgifterna om geografisk spridning baseras på vart i landet respektive statsbidragssökande huvudman återfinns, och visar alltså huvudmannens geografiska läge och därmed vart deltagarna är anställda. Sammanställningen är gjord på länsnivå och de tre storstadsregionerna ligger i topp vad gäller andel deltagare.

Kostnader i samband med uppdraget

Totalkostnaden för kurser och utbildningar som köpts inom ramen för Lärarlyftet, inklusive utbetalat statsbidrag, uppgår 2020 till 65 493 551 kronor. Statsbidrag har betalats ut med stöd av tre olika förordningar, och den sammanlagda kostnaden är fördelad på två olika anslag, se tabell 6 nedan.

³⁴ Talen för respektive län är avrundade till närmsta heltal, varpå summeringen inte stämmer med totalsiffran 100.

Tabell 6. Kostnader för genomförandet av uppdraget 2020 (kr)

	Speciallärarutbildning ³⁵	Behörighetsgivande ämneskurser svenska som andraspråk ³⁶	Behörighetsgivande ämneskurser övriga ämnen ³⁷
Statsbidragskostnader enligt förordning			
2007:222	1 615 000 ³⁸	990 000	3 500 000
2016:400	8 732 918		
2016:709		1 664 103	
Kostnader köp av kurs/utbildning	13 712 647	5 616 775	29 662 108
Summa	24 060 565	8 270 878	33 162 108

Totalt	65 493 551		
---------------	-------------------	--	--

Kvalitetsfrågor

Processkvalitet

Skolverket genomför regelbundet konferenser för erfarenhetsutbyte med de kurs- och utbildningsansvariga lärosätena, det vill säga uppdragstagarna. Syftet är att genom öppna diskussioner och ett transparent förhållningssätt skapa en samsyn och förståelse kring upplägg och genomförandet. Fysiska konferenser har under året ersatts av digitala träffar.

Det är viktigt med information och öppenhet gentemot uppdragstagarna för att skapa förståelse för villkoren bakom de beslut som tas. Vilka kurser köper Skolverket och varför? Hur kan vi tillsammans verka för att på bästa sätt genomföra uppdraget? Hur når vi ut till huvudmän och lärare? Tillvägagångssätt diskuteras och goda exempel delas.

Strukturkvalitet

Då förutsättningarna har ändrats, både vad gäller slutdatum och anslag, behöver också upplägg och struktur anpassas för att på bästa sätt möta de utmaningar som finns. Exempelvis finns nu möjlighet att planera mer långsiktigt vad gäller kursutbudet och då gäller det att hitta en strategi som gynnar både lärare och huvudmän, men också kursgivande lärosäten.

³⁵ Finansieras via anslag 1.5 ap.3

³⁶ Särskilda medel under anslag 1.10 ap.1, se Skolverkets regleringsbrev 2020

³⁷ Anslag 1.10 ap.1

³⁸ Anslag 1.10 ap.1

Också ekonomi styr planeringen. Det är svårt att i förväg exakt veta utbildningskostnaderna då det hänger samman med hur många lärare som påbörjar utbildning, vilket får effekter för det långsiktiga arbetet med att köpa kurser.

För att utnyttja anslagen på bästa sätt så omförhandlas alla gällande överenskommelser med lärosätena så snart uppgifter om antal sökande, och hur många av dessa som uppfyller kravet på att få delta, finns tillgängliga. Ersättningsnivåer justeras för att minimera kostnader för tomma kursplatser och så att anslaget utnyttjas mer effektivt.

Vid få kursdeltagare försöker Skolverket och ansvariga lärosätena hitta möjligheter för samläsning med andra pågående kurser inom samma ämne, allt för att inte behöva ställa in kurs. Lärare som sökt en kurs som ställs in informeras om möjligheten att läsa liknande kurs vid annat lärosäte.

Resultatkvalitet

Skolverket har sedan starten av Lärarlyftet vid tre tillfällen gjort deltagarutvärderingar med lärare inom Lärarlyftets behörighetsgivande kurser, med tillhörande effektutvärdering ett år efter genomförda studier.³⁹ Utvärderingarna visade på samma resultat och därför fattades beslut om att inte genomföra någon ytterligare. Lärarna var generellt sett mycket positiva till deltagandet och bedömde att det leder till fördjupande ämneskunskaper, ökad kompetens och att de kände sig mer säkra i sin roll och i sin undervisning. Utvärderingarna visade också att deltagarna ansåg att studierna skulle leda till att elevernas resultat förbättras.

Effektutvärderingen som genomfördes med deltagarna ett år efter avslutad kurs visar i stort sett samma resultat, de positiva upplevelserna av deltagandet levde kvar. Med distans till genomförd utbildning angav de allra flesta att de skulle kunna rekommendera utbildningen till någon kollega.

Noterbart är att utvärderingarna visade att deltagarnas sammanlagda upplevelser är att stödet från arbetsgivaren skulle kunna ha varit bättre, och att arbetsgivaren inte i så hög utsträckning tagit tillvara lärarnas nyvunna erfarenheter från läst kurs.

Pågående utvärdering

Under 2020 har en Skolverksinitierad utvärdering av Lärarlyftet påbörjats.⁴⁰ Resultatet av denna planeras att presenteras i sin helhet i maj 2021. Det övergripande syftet är att bedöma om Lärarlyftet är ändamålsenligt utformat utifrån regeringens intentioner med uppdraget (och tillhörande statsbidragsförordningar). Utvärderingen syftar också till att bedöma om Skolverkets arbete med satsningen är ändamålsenligt utformat.

---

³⁹ Senast avklarad utvärdering gjordes 2015. Utvärderingarna ställdes samman i en rapport, dnr 2015:00888

⁴⁰ Dnr 5.1.3 2019:1944. Utvärderingen genomförs av Analysavdelningen och Enheten för insatsutvärdering.

Utvärderingen består av två delar. I den första delstudien som presenterades oktober 2020 kartlades utvecklingen inom Lärarlyftet över tid. Syftet är att generera kunskap om mönster och trender i utvecklingen, och i kartläggningen ingår analyser av fyra olika delar: anslag och kostnader, nyttjande av de statsbidrag som finns tillgängliga för huvudmännen, kurs- och utbildningsutbudet inom Lärarlyftet samt lärares deltagande i satsningen

I rapporten konstateras bland annat att förändringar av uppdraget, exempelvis vad gäller slutdatum, får konsekvenser vad gäller genomförandet, vilket i sin tur påverkar deltagarna.

Delstudie 2 handlar om incitament för deltagande i Lärarlyftet. Mer specifikt studeras vad som främjar respektive hindrar att enskilda lärare söker till och fullföljer kurser och utbildningar inom Lärarlyftet, att huvudmän och rektorer möjliggör lärares deltagande i Lärarlyftet, samt att lärosäten kan tillhandahålla lärarlyftskurser och utbildningar som svarar mot målgruppens (deltagande lärares) behov. Dessutom undersöks de ekonomiska incitamenten för deltagande i Lärarlyftet. Intervjuer med huvudmän, lärosäten och deltagande lärare genomförs.

Fortsatt diskussion

Resultaten av den pågående utvärderingen kommer att ligga till grund för diskussioner om hur Lärarlyftet, och liknande satsningar, på bästa sätt kan utformas. Kanske inte bara utifrån ett behörighets och lärarförsörjningsperspektiv utan också ur ett samhällsperspektiv. Hur påverkar yttre faktorer, i det här fallet en pandemi, viljan och möjligheten att delta i (och för Skolverkets del att genomföra) kompetensutvecklingsinsatser?

Det är i skenet av dessa perspektiv det blir intressant att följa upp årets siffror och resultat.

Vidare kan man fundera på relationen mellan graden av genomströmning, lärarnas upplevelse av stöd från huvudmännen och huvudmännens faktiska statsbidragsansökningar. Och hur kommer det sig att huvudmännen söker statsbidrag i så låg utsträckning? Det är frågor som Skolverket har för avsikt att jobba vidare med, bland annat genom att med stöd i tillgänglig statistik göra uppföljningar riktade till huvudmän och lärare.

Det är relevant att föra en fortsatt dialog med Utbildningsdepartementet kring hur man erbjuder huvudmän och lärare en fortbildningsinsats som både svarar mot de behov som finns och de utmaningar som råder – exempelvis vad gäller struktur, upplägg samt utformning av statsbidrag.

Utbildningsdepartementet

Redovisning av uppdraget Utbildning för lärare i syfte att ge utökad behörighet - Lärarlyftet

Dnr U2018/00504/S

Bilaga 1

Antal, typ och omfattning av pågående kurser inom Lärarlyftet under 2020. Fördelat per lärosäte

Gymnastik och idrottshögskolan

Målgrupp/kurstyp	Fp (30hp)	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne						
Idrott och hälsa				1		
Studietakt				50%		

Göteborgs universitet

Målgrupp/kurstyp	Fp (30hp)	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne						
Bild				1		
Studietakt				50%		
Hem och konsumentkunskap				1		
Studietakt				50%		
Slöjd				1		
Studietakt				50%		
Svenska som andraspråk		1	1			
Studietakt		50%	50%			

Högskolan Dalarna

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Matematik			1		
Studietakt			50%		
Svenska som andra- språk		1			
Studietakt		50%			

Högskolan i Gävle

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Engelska			1		
Studietakt			50%		
NO/Te		1			
Studietakt		33%			

Högskolan i Kristianstad

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Hem- och konsument- kunskap	1	1			
Studietakt	50%	50%			
Kemi			1		
Studietakt			50%		
Svenska	1				
Studietakt	50%				

Högskolan väst

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Svenska som andra- språk	1	1	1		1
Studietakt	50%	50%	50%		50%

Jönköping university

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Bild	1	1			
Studietakt	33%	33%			
NO/Te		1			
Studietakt		50%			
Religionskunskap			1		
Studietakt			50%		

Karlstad universitet

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Samhällskunskap			1*		
Studietakt			100%		

*90hp

Konstfack

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Bild			1		
Studietakt			50%		
Slöjd			1		
Studietakt			50%		

Linköpings universitet

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Matematik			1		
Studietakt			50%		
Svenska som andra- språk			1		
Studietakt			50%		
Teknik	1*	1*			
Studietakt	25%	25%			

*7,5 hp

Linnéuniversitetet

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Geografi			1	1	
Studietakt			50%	50%	
Matematik		1			
Studietakt		25%			
Musik	1	1	1*		
Studietakt	50%	50%	100%		
NO/Te	2**				
Studietakt	25%				
Svenska som andra- språk					1
Studietakt					50%

* 90 hp

**15 hp

Lunds universitet

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Fysik			1		
Studietakt			50%		
Juridik				1	
Studietakt				50%	
Svenska som andra- språk					1
Studietakt					50%

Malmö universitet

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Engelska	1	1			
Studietakt	50%	50%			
Idrott och hälsa	1	1			
Studietakt	50%	50%			
Matematik			1	1	
Studietakt			50%	50%	
SO	1	1			
Studietakt	50%	50%			
Svenska som andra- språk		1	1		
Studietakt		50%	50%		
Teknik	1*	1*			
Studietakt	25%	25%			

*7,5 hp

Mittuniversitet

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Engelska	1	1	1		
Studietakt	50%	50%	50%		
SO	1*	1			
Studietakt	50%	50%			
Svenska		1			
Studietakt		50%			

*15 hp

Mälardalens högskola

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Svenska som andra- språk			1		
Studietakt			50%		

Stockholms universitet

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Svenska som andra- språk					1
Studietakt					50%

Södertörns högskola

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Historia			1		
Studietakt			50%		

Umeå universitet

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
NO/Te		1			
Studietakt		50%			
Slöjd	1	1			
Studietakt	50%	50%			

Uppsala universitet

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Biologi			1		
Studietakt			50%		
Hem- och konsu- mentkunskap			1		
Studietakt			50%		
Matematik		1			
Studietakt		50%			
Spanska			1		
Studietakt			50%		

Örebro universitet

Målgrupp/kurstyp	1-3 (30 hp)	4-6 (30 hp)	7-9 (45 hp)	Gy (90 hp)	Vux (30 hp)
Ämne					
Idrott och hälsa	1	1	1		
Studietakt	50%	50%	50%		
NO/Te		1			
Studietakt		50%			